

Spis treści

Noty o Autorach	9
Przedmowa	11
Rozdział I	
BIOLOGICZNE ASPEKTY OCHRONY PRZYRODY	13
1. POJĘCIE I ZAKRES OCHRONY PRZYRODY	14
<i>Zbigniew Głowaciński</i>	
Ochrona przyrody – czym jest, jej cele i formy	15
<i>Zbigniew Mirek</i>	
Ochrona przyrody jako idea, praktyka oraz nowy kierunek wiedzy	21
<i>Paweł Adamski</i>	
Postrzeganie przyrody a problem jej ochrony	27
<i>Wojciech Bąba</i>	
Ochrona gatunkowa roślin w Polsce	29
<i>Katarzyna Zajac</i>	
Ochrona obszarowa	33
<i>Zbigniew Głowaciński</i>	
O antropogenicznym wymieraniu gatunków	39
2. POJĘCIE, ZNACZENIE I OCHRONA RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ	44
<i>Paweł Adamski</i>	
Czym jest bioróżnorodność i jej ekologiczne uwarunkowania	45
<i>Zbigniew Witkowski</i>	
Bioróżnorodność i my	51
<i>Małgorzata Makomaska-Juchiewicz</i>	
O ochronie różnorodności biologicznej	55
<i>Maciej Konopiński</i>	
Ochrona różnorodności genetycznej	69
3. EKOLOGIA POPULACJI I GATUNKÓW	74
<i>Zbigniew Głowaciński</i>	
Teoria biogeografii wysp, jej założenia i zastosowania w ochronie przyrody	75
<i>Paweł Adamski</i>	
Teoria metapopulacji w ochronie przyrody	81
<i>Paweł Adamski</i>	
Fragmentacja siedlisk i jej ekologiczne konsekwencje	85
<i>Paweł Adamski</i>	
Mechanizmy działania populacji a ochrona przyrody	89
4. EKOLOGIA ZESPOŁÓW I EKOSYSTEMÓW	92
<i>Wojciech Bąba</i>	
Ochrona czynna i bierna ekosystemów	93

<i>Henryk Okarma</i> Rola ssaków drapieżnych w przyrodzie	97
<i>Henryk Okarma</i> Ochrona dużych ssaków drapieżnych	103
<i>Stanisław Tworek</i> Jak efektywnie chronić ptaki i ich siedliska?	109
<i>Łukasz Kajtoch</i> Wpływ przekształceń podgórskich dolin rzecznych na ptaki i ich ochronę	117
<i>Paweł Adamski</i> Ochrona owadów – chronić gatunek czy siedlisko?	125
<i>Katarzyna Zając</i> Ochrona bezkręgowców na przykładzie mięczaków	127
5. EKOLOGIA ŚRODOWISKOWA	132
<i>Ryszard Laskowski</i> Ekotoksykologia: najważniejsze zagadnienia i cele	133
<i>Katarzyna Sawicka-Kapusta</i> Zanieczyszczenie środowiska przyrodniczego w Polsce	143
<i>Elżbieta Dumnicka</i> Wpływ zanieczyszczeń środowiska na ekosystemy wodne	147
6. OCHRONA PRZYRODY W PRAKTYCE	150
<i>Stanisław Tworek</i> Międzynarodowe inicjatywy ekologiczne w ochronie przyrody: konwencje, dyrektywy, Natura 2000	151
<i>Bożena Kotońska</i> System ochrony przyrody w Polsce	159
<i>Małgorzata Makomaska-Juchiewicz</i> Sieć obszarów Natura 2000 w Polsce	165
<i>Zbigniew Głowaciński</i> Turystyka a ochrona przyrody	177
<i>Zbigniew Witkowski</i> Wpływ turystyki na ochronę przyrody	187
<i>Maciej Konopiński</i> Zastosowania badań genetycznych w ekologii i ochronie przyrody	191
7. OCHRONA ABIOTYCZNYCH ELEMENTÓW PRZYRODY	194
<i>Janina Oteńska-Budzyn</i> Dziedzictwo geologiczne i jego ochrona	195
8. OCHRONA PRZYRODY W POLSCE I NA ŚWIECIE	201
<i>Kaj Romeyko-Hurko</i> „Ochrona polskiej przyrody” – przykład multimedialnego kompendium edukacyjno-informacyjnego oraz możliwości i sens jego dalszej rozbudowy	203
<i>Kaj Romeyko-Hurko</i> Poszukiwanie ginących krajobrazów	219
<i>Beata Błachut</i> Ochrona przyrody w Nowej Zelandii	229

Rozdział II

SPOŁECZNO-KULTUROWE, PRAWNE

I EKONOMICZNE ASPEKTY OCHRONY PRZYRODY 235

Krzysztof Berbera

Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska 237

Barbara Iwańska

Organizmy genetycznie zmodyfikowane w prawie UE i w prawie polskim –
przegląd aktualnych regulacji prawnych 243

Barbara Iwańska

Ustawa o ochronie przyrody – wybrane zagadnienia prawne 263

Barbara Iwańska

Ochrona przyrody w prawie Unii Europejskiej 267

Wojciech Solarz

Inwazje biologiczne jako zagrożenie dla przyrody i gospodarki 273

Zbigniew Mirek

Co to jest ekorozwój? 281

Jadwiga Leśniewska

Edukacja na rzecz zrównoważonego rozwoju 287

Jadwiga Leśniewska

Ekologia w gospodarstwie domowym 291

Jerzy Sadowski

Przyrodnicze, ekonomiczno-społeczne i etyczne aspekty
stosowania roślin transgenicznych 293

Mariusz Gajewski

Współczesne uwarunkowania świadomości ekologicznej młodzieży 311

Jerzy Sadowski

Patriotyzm od strony przyrodniczej 335

Krzysztof Wojciechowski

Ochrona ojczystego krajobrazu jako obowiązek patriotyczny 363

Zdzisław J. Kijas OFMConv

Czy człowiek może zaradzić postępującej degradacji środowiska przyrodniczego? 375

Rozdział III

FILOZOFICZNO-TEOLOGICZNE

ASPEKTY OCHRONY PRZYRODY 381

1. FILOZOFIA – NAUKA – OCHRONA PRZYRODY 382

Paweł Polak

Ochrona przyrody z punktu widzenia filozofii 383

Paweł Polak

Przyroda – pojęcie oczywiste? 395

Paweł Polak

Dlaczego niekiedy trudno zrozumieć przyrodę? 401

Paweł Polak

Zmienność przyrody a ochrona przyrody 409

<i>Paweł Polak</i>	
Między ewolucją a stworzeniem	415
<i>Stanisław Jaromi OFMConv</i>	
<i>Homo sapiens</i> – gatunek zagrożony?	421
<i>Stanisław Jaromi OFMConv</i>	
Antropologiczne rozumienie ekologii człowieka	425
<i>Stanisław Jaromi OFMConv</i>	
Ideał dzisiejszego „człowieka ekologicznego”	429
<i>Jerzy Brusilo OFMConv</i>	
Bioetyka źródeł: przyroda, środowisko naturalne człowieka i religia	433
<i>Ks. Włodzimierz Skoczny</i>	
„Staruszek świat, nie wygląda na tyle lat” – próby określenia wieku świata w XVII stuleciu	453
<i>Zdzisław J. Kijas OFMConv</i>	
Ziemia jako „matka” i mieszkanie dla człowieka w jego drodze do prawdziwego szczęścia	463
2. RELIGIA – TEOLOGIA – OCHRONA PRZYRODY	465
<i>Stanisław Jaromi OFMConv</i>	
Religijne źródła współczesnej ekoetyki	467
<i>Zdzisław J. Kijas OFMConv</i>	
Bóg i stworzenie – idee przewodnie biblijnej nauki o stworzeniu	471
<i>Zdzisław J. Kijas OFMConv</i>	
Uduchowione ciało – myślenie duchem i ciałem według Pisma Świętego jako przykład integracji człowieka z przyrodą	475
<i>Zdzisław J. Kijas OFMConv</i>	
Stworzenie jako „dar” i „zadanie” Boga dla człowieka	479
<i>Zdzisław J. Kijas OFMConv</i>	
Chrześcijańskie rozumienie „odpowiedzialności” za ziemię	483
<i>Stanisław Jaromi OFMConv</i>	
Kryzys ekologiczny a Biblia	489
<i>Zdzisław J. Kijas OFMConv</i>	
Stworzenie i „odkupienie” źródłem nadziei na przywrócenie utraconej równowagi w przyrodzie i szansą na wyjście z kryzysu ekologicznego	493
<i>Stanisław Jaromi OFMConv</i>	
Nauczanie Kościoła katolickiego w kwestii ekologicznej	497
<i>Stanisław Jaromi OFMConv</i>	
Papieska koncepcja <i>Ecologia humana</i>	503
<i>Stanisław Jaromi OFMConv</i>	
Chrześcijańska Ewangelia życia w obliczu współczesnych kryzysów	507
<i>Jadwiga Leśniewska</i>	
Dlaczego chrześcijanie powinni być „zieloni”?	511
<i>Stanisław Jaromi OFMConv</i>	
Franciszkańskie inicjatywy ekologiczne w Polsce	515
<i>Jadwiga Leśniewska</i>	
Ekumeniczne inicjatywy ekologiczne	519
<i>Monika Grzegorzczuk</i>	
Ochrona przyrody w świetle Katechizmu Kościoła Katolickiego	523